

A LEAGUE OF THEIR OWN, OVER DE OPRICHTING VAN EEN AMERIKAANSE HONKBALCOMPETITIE VOOR VROUWEN IN 1943, IS EEN LICHTEND VOORBEELD VOOR QUEER- EN VROUWENREPRESENTATIE IN SERIES. MAAR NA SLECHTS TWEE SEIZOENEN GAAT HELAAS VROEGTIJDIG DE STEKKER ERUIT. HISTORICI TESSA BOUWMAN EN JASMIJN GROOT BETOGEN WAAROM DAT ZONDE IS.

TEKST: TESSA BOUWMAN EN JASMIJN GROOT | BEELD: AMAZON PRIME VIDEO

Op 31 maart 2023 werden tijdens een feestelijke ceremonie voor de 34e keer de GLAAD Media Awards uitgereikt. Met deze prijzenreeks belicht de *Gay & Lesbian Alliance Against Defamation* (GLAAD) televisieproducties die de ervaringen van queer mensen centraal stellen. De grote winnaar van de avond was de serie *A League Of Their Own*, geproduceerd door Will Graham en Abbi Jacobson. De titel zal niet iedereen iets zeggen, want opvallend genoeg werd er in de Nederlandse media vrijwel geen aandacht besteed aan de serie, met uitzondering van een vurig pleidooi van Annefleur Schipper van podcast *De Lesbische Liga*. In de Amerikaanse pers kreeg de serie lovende recensies en werd deze omarmd door een grote fanbase. De prijs voor Outstanding New TV Series was dan ook een prachtige erkenning voor het project, waar Graham en Jacobson al sinds 2018 aan werkten. In zijn dankwoord uitte een zichtbaar geëmotioneerde Will Graham zijn blijdschap over hoe hun boodschap van *queer joy* zoveel kijkers had bereikt en over het feit dat zoveel fans zich door de serie gezien en gesteund voelden in hun zoektocht naar identiteit en community. Zijn emotie kwam helaas niet alleen voort uit blijdschap. Kort

BUITEN SPEL

**WAAROM QUEER SERIE
A LEAGUE OF THEIR OWN TE
VROEG WORDT GECANCELLED**

voor de uitreiking hadden Graham en Jacobson namelijk te horen gekregen dat hun serie wordt stopgezet. Een betreurenswaardig besluit, want *A League Of Their Own* is een masterclass in de inclusieve en diverse representatie van queer vrouwen.

VROUWEN OP HET VELD

A League of Their Own is een remake van de gelijknamige film van Penny Marshall uit 1992. De serie neemt ons mee naar het jaar 1943. De Tweede Wereldoorlog woedt nog volop aan beide kanten van de Verenigde Staten. Steeds meer mannen verdwijnen uit de fabrieken, omdat ze voor het leger worden gerekruteerd en voor onbepaalde tijd naar Europa of Azië vertrekken. Om ervoor te zorgen dat de productie niet helemaal stil komt te liggen, worden in

hun afwezigheid massaal vrouwen aan het werk gezet. Het gebrek aan mannen vertaalt zich ook naar de sportvelden. Om het belang van sport in de samenleving te waarborgen en inkomsten te blijven genereren, richt een aantal zakenmannen een speciale honkbalcompetitie voor vrouwen op. De try-outs van deze *All American Girls Professional Baseball League* (AAGPBL) trekken talloze vrouwen vanuit beide Amerika's naar Chicago. Zo ook het hoofdpersonage Carson Shaw (gespeeld door Abbi Jacobson). Terwijl haar man vecht voor het vaderland, ontvlucht zij haar kleine dorpje in Idaho, haar huwelijk en haar verplichtingen als huisvrouw, om te beginnen aan de sportcarrière waar ze stiekem altijd al van heeft gedroomd. In tegenstelling tot het origineel, hebben schrijvers Abbi

Jacobson en Will Graham voor hun serie de ervaring van de honkbal spelende vrouwen volledig centraal gezet. We krijgen daardoor als publiek mee hoe het voor deze vrouwen moet zijn geweest om een door mannen gedomineerde arbeidsmarkt te betreden. De belangrijkste personages identificeren zich bovendien als deel van de queergemeenschap. Zo wordt Carson verliefd op haar

teamgenoot Greta Gill (D'Arcy Carden) en wordt zij door de andere vrouwen uit haar team geïntroduceerd in de wereld van queer bars, *femmes* en *butches*. Ook voor de ervaringen van BIPOC-vrouwen [Black, Indigenous, People of Color, ofwel: zwarte mensen, inheemse mensen en mensen van kleur - red.] hebben Jacobson en Graham ruimte gemaakt, voornamelijk in de vorm van het personage Maxine "Max" Chapman (Chante Adams). Net als veel van de andere personages voelt zij zich aange trokken tot vrouwen en kan ze alleen in het ondergrondse en in *safe spaces* echt zichzelf zijn. Door haar huidskleur wordt ze echter in het gesegregeerde Amerika nog verder benadeeld dan haar witte deelgenoten.

RUIMTE VOOR NIEUWE VERHALEN

A League of Their Own behandelt specifieke historische ervaringen waar je weinig tot niets over terug kunt vinden in geschiedenisboeken. Om er meer over te weten te komen, maakten

Jacobson en Graham gebruik van *oral history*: ze gingen in gesprek met de mensen die onderdeel zijn geweest van de geschiedenis. Zo vonden ze de inmiddels 96-jarige oud-speelster Maybelle Blair, die graag vertelt over haar persoonlijke ervaringen tijdens de hoogtijdagen van de vrouwenhonkbalcompetitie. Het resultaat laat duidelijk zien dat de filmmakers diepgravend onderzoek hebben gedaan naar deze door de geschiedenis gemarginaliseerde groepen vrouwen, wat zorgt voor een ongekend gelaagde, diverse en intersectionele weergave van gendergeschiedenis.

Dat is uniek: als er al producties worden gemaakt over vrouwen uit het verleden, dan wordt er vaak gekozen voor materiaal dat reeds bekend is of eerder is verfilmd. De meeste van dergelijke films en series zijn adaptaties van het werk van bekende schrijvers of gaan over beroemde vrouwen, hertoginnen en koninginnen. Een goed voorbeeld is dat er in één jaar tijd drie (!) producties uitkwamen over keizerin Sisi van Oostenrijk (1837-1898): *Sisi* (2021-), *Corsage* (2022) en *Die Kaiserin* (2022-). Die overdaad neemt de ruimte in van de historische verhalen van vrouwen die verborgen zijn en nog moeten worden verteld. En die behoren toch echt voornamelijk tot vrouwen van kleur en vrouwen die onderdeel waren van de queergemeenschap.

De Verenigde Staten brengt verreweg de meeste producties voort over de historische ervaring van zwarte vrouwen, maar in Europa worden dit soort films en series vrijwel nooit gemaakt. Wel zien we vanuit de Verenigde Staten de trend overwaaien naar voornamelijk Groot-Brittannië om mensen van kleur te casten ter bevordering van de diversiteit, terwijl de historische context daar niet noodzakelijkerwijze om vraagt. De Netflix hit *Bridgerton* (2020-) is daar een trendsetter in geworden. Op het Europese continent zijn er in het afgelopen decennium ook sterke historische queer producties uitgebracht, in het bijzonder films en series waarin een relatie tussen twee vrouwen wordt getoond, zoals *Colette* (2018), *Portrait de la jeune fille en feu* (2019) en *Elisa y Marcela* (2019). De geliefden zijn alleen altijd wit, nooit vrouwen van kleur. *A League of Their Own* laat dus eindelijk de ervaringen zien van de historische vrouwen die in het medialandschap altijd onzichtbaar zijn geweest.

A LEAGUE OF THEIR OWN BEHANDELT SPECIFIEKE HISTORISCHE ERVARINGEN WAAR JE WEINIG TOT NIETS OVER TERUG KUNT VINDEN IN GESCHIEDENISBOEKEN.

VAN BEKROOND NAAR GESCHRAPT

Twee weken voor de uitreiking van de GLAAD Media Awards, bracht dezelfde organisatie het jaarlijkse rapport *Where We Are on TV* uit. Daaruit bleek dat de representatie van de queergemeenschap in Amerikaanse televisieseries in het seizoen 2022-2023 is afgenomen ten opzichte van het jaar ervoor, voornamelijk doordat producties waar queer personages deel van uitmaakten werden geannuleerd. De GLAAD Media Awards moeten gezien worden in het licht van deze ontwikkelingen. De makers van *A League of Their Own* mochten de prijs voor beste nieuwe serie van het jaar in ontvangst nemen. Maar hoorden net daarvoor dat hun serie voor een verkort tweede seizoen was verlengd, waarna de stekker uit het project zal worden getrokken. De beslissing zorgde voor verontwaardiging bij miljoenen fans wereldwijd en bleek tijdens de awardceremonie ook de makers rauw op het dak te zijn gevallen. In zijn toespraak sprak Will Graham zich uit over zijn overtuiging dat series als de zijne "te niche" zouden zijn: "*The days that you can hold a Pride event and cancel our shows at the same time have to be over.*"

Amazon heeft geen reden bekendgemaakt voor het annuleren van *A League of Their Own*. Daardoor is er een vacuüm ontstaan dat wordt opgevuld met theorieën van journalisten en fans. Die zijn onder meer van mening dat er te conservatieve doelgroepentests worden toegepast die gekant zijn tegen queer producties, en dat *A League of Their Own* is wegbezuinigd voor de megaproductie *The Lord of the Rings: The Rings of Power*, die Amazon

maar liefst een half miljard dollar heeft gekost. Bovendien heeft schrijver Will Graham zelf aan de discussie bijgedragen door in een recent essay voor *The Hollywood Reporter* verder uit te wijden over de problematiek rondom het stopzetten van gelauwerde queer series. Het GLAAD-rapport toont aan dat het stopzetten van producties met een grote queer representatie vaker voorkwam op streamingdiensten dan op kabeltelevisie. In het geval van streamingdiensten kunnen volledige seizoenen namelijk in één keer gebinged worden, wat volgens de organisatie voor een zekere vorm van vluchtigheid zou kunnen zorgen. Op televisie moeten kijkers wachten op nieuwe afleveringen, waardoor ze meer gehecht zouden raken aan (queer) karakters.

Voor de samenstellers van het GLAAD-rapport was het nog niet bekend dat *A League of Their Own* zou worden stopgezet. De samenstellers noemden de serie een belangrijk voorbeeld voor een succesvolle en veelzijdige representatie van queer vrouwen. Er werd in het rapport zelfs gesproken over grote hoop voor wat deze serie zou kunnen betekenen voor diverse representatie in verschillende film en televisie genres. De laatste vier afleveringen, waarvan nog niet precies bekend is wanneer ze te zien zullen zijn, vormen een bitterzoet einde van een project dat nog zo veel meer had kunnen bieden. Hopelijk is het geen ontmoediging voor filmmakers en scriptschrijvers om de historische verhalen van de queergemeenschap met evenveel verve te blijven vertellen. 🗨

A LEAGUE OF THEIR OWN IS TE ZIEN OP AMAZON PRIME VIDEO.

EEN ONGEKEND GELAAGDE, DIVERSE EN INTERSECTIONELE WEERGAVE VAN GENDERGESCHIEDENIS.

TESSA BOUWMAN IS HISTORICA EN DIGITAAL SPECIALIST MET HART VOOR KUNST EN CULTUUR. (JONGEREN)PARTICIPATIE EN EVERYTHING QUEER.

JASMIJN GROOT IS GENDERHISTORICA EN PROBEERT MET HAAR INSTAGRAPAGINA @HISTORICALWOMENPROJECT MEER ZICHTBAARHEID TE GEVEN AAN HISTORISCHE VROUWEN.